

Informatikusok napján (az elhangzott ünnepi beszéd)

Tisztelt Dandártábornok Úr, Hölgyeim és Uraim!

Kérem, engedjék meg, hogy nagy tisztelettel köszöntsem Önöket február 8-a, az Informatikai Szolgálat Napja alkalmából rendezett ünnepségünkön, melynek kapcsán szeretnék megosztani Önökkel néhány rövid gondolatot.

Úgy gondolom, hogy ez az esemény, ez az ünnep alapvetően az informatika és a Magyar Honvédség kapcsolatáról, a Magyar Honvédségben informatikával kapcsolatos szakfeladatokat ellátó állomány múltjáról, jelenéről és jövőjéről szól.

Február 8-a Neumann János nevéhez kötődik, akit a XX. század egyik kiemelkedő matematikusaként és egyben a modern számítógép megalkotójaként tart számon a világ. Szeretnék élni a lehetőséggel, hogy néhány szót ejtsek munkásságáról, annak vitathatatlan jelentőségéről és azokról az eredményekről, melyek kapcsán az emberiség ezen a területen is jelentős lépéseket tehetett előre. Életének története korunkban – ahogy mondani szokás, az internet világában, sőt mára már a „dolgok internetének” világában – mindenki által egyszerűen hozzáférhető. Épp ezért nem is annyira élete főbb állomásait szeretném felsorolni, mint inkább arról szeretnék szót ejteni, hogy miért is volt Ő olyan kiemelkedő tehetség.

10 éves kora előtt már csodagyereknek számított, gimnazistaként pedig több matematikához kapcsolódó elismerést nyert el, köztük az ország legjobb matematikus-diákja címet, 17 évesen. Kevesen mondhatják el magukról, hogy az érettségi vizsga idején már matematikusnak számítanak. Nem annyira meglepő talán ezek után, hogy párhuzamosan két egyetemet is végzett; az azonban igen, hogy nem töltötte még be 23-ik életévét, amikor doktorrá fogadták. A matematika mellett fizikával és kémiával is intenzíven foglalkozott, második diplomáját vegyészmérnökként szerezte.

Fiatal korától kezdve érdeklődött a repülés és a technika minden újdonsága iránt. Elévülhetetlen érdemeket szerzett a kvantummechanika területén, de nevéhez fűződik a játékelmélet kidolgozása is. Részt vett az atomenergiával kapcsolatos korai tudományos munkákban, beleértve annak háborús célú, majd a békés, energiatermelésre irányuló felhasználását is. A másik, legtöbb ember számára ismert hatalmas eredménye az ENIAC, az első teljesen digitális, elektronikus számítógép megalkotása volt. Kidolgozta az azóta „Neumann Elvek”-ként közismertté vált alaptéziseket, melyekről úgy gondolta, hogy a számítógépek, ezáltal a számítástechnika fejlődésének alappillérei.

Tudományos munkássága – és egyben élete – utolsó éveiben felismerte a rendszerszervezés fontosságát – mely katonaként is különösen elgondolkodtató – miszerint egy rendszer hatékonyságát, illetve biztonságát adott esetben kevésbé határozza meg az, hogy milyen elemekből épül föl, mint az, hogy hogyan szerveződik az adott elemek által megvalósítandó funkcióhalmaz egy egységes, teljes rendszerré – mégpedig elsődlegesen a köztük zajló információáramlás mennyisége és minősége függvényében. Ezen a területen kutatásait azonban már nem tudta befejezni, mert az atombomba előállításakor szerzett sugárbetegsége következtében fellépő rák hamarabb legyőzte szervezetét.

Mindenesetre, egyetemes munkásságának köszönhetően, az általa korán felismert elvek szerint megalkotott, a már sok-sok éve hatalmas kiterjedésű hálózatokba szervezett számítógépek napjaink mindennapos részévé váltak az élet minden területén – természetesen nem csak az iparban, a tudományos világban, a közigazgatásban, hanem számos más területen – köztük a modern hadviselésben, illetve a honvédelem valamennyi területén.

A Magyar Honvédségben az informatika, mint önálló szolgálati ág, relatív fiatal, mintegy 40 éves múlttal büszkélkedhet. Belegondolva azonban abba a ténybe, hogy komplexitása révén a Magyar Honvédségen belül mennyire nélkülözhetetlen eszközzé vált ezen idő alatt ez a rendkívül gyorsan, dinamikusan fejlődő terület – mindenki számára nyilvánvalóvá válhat, hogy miért egyre inkább központi eleme, támasza az informatika

bármely modern, napjaink kihívásainak maximálisan megfelelni kívánó hadseregének. Ugyanakkor, számos más szolgálati ághoz hasonlóan az informatikusok mindennapjai nem mindig egyszerűek, sokszor küzdelmes, kihívásokkal teli körülmények között hajtják végre feladataikat. Az utóbbi időben sajnos sok jó szakember, kolléga, barát döntött úgy, hogy továbbra is informatikusként, azonban a Honvédség kötelékén kívül, a katonai hivatás helyett a civil életet választva biztosítja megélhetését maga és családja számára. Ám úgy hiszem, hogy akik továbbra is kitartanak választott hivatásuk mellett, és időnként erőn felülinek tűnő munkával, megfeszített helytállással folytatják útjukat eme szakmai kihívásokban bővelkedő pályán, azok számára egyben sehol máshol meg nem található sikerélményeket is tartogat a jövő. Meggyőződésem ez, mégpedig azért, mert a kihívások rejtik magukban a sikerek lehetőségét, és minél nagyobb a kihívás, annál büszkébbek lehetünk az elért sikerekre, annál értékesebbek azok. Igazolja ezt számos, a nem túl távoli múltra visszatekintve felidézhető, sikeresen végrehajtott feladat is. Melyek voltak ezek? A teljesség igénye nélkül megemlítve párat: HIK, GAG, KDA – de mielőtt valaki azt hinné, minden, ami informatikai feladat, hárombetűs rövidítéssel bír – RAFT. És, hogy ne beszéljek rébuszokban azok előtt sem, akik számára nem triviálisak az előzőkben említettek: híradó-informatikai központra, föld – levegő – föld rádiórendszerre, tábori hírrendszer-elemekre, azok tesztelésére és csapatpróbájára, valamint Repülési és légvédelmi Adatgyűjtő, Feldolgozó és Tájékoztató rendszer fejlesztésére szerettem volna utalni – bár azt gondolom, megemlíthetünk itt újabb 3 betűt, az MCC-t is, melynek biztosításában szintén jutott szerep az állománynak.

De hadd folytassam a sort olyan jelentős, most is folyamatban lévő, ugyanakkor már a célegyenes felé közelítő feladatokkal, mint a PRKI és honvédségi üdülők részére fejlesztés alatt álló üdültetési program, vagy a kezdetben csak Dandáron belüli használatra szánt gépjármű-nyilvántartó szoftver, mellyel lehet, hogy valójában egy vírust sikerült írunk, olyan mértékben terjed a Honvédség alakulatai között. És ha már vírusról beszélünk, szót kell ejtenünk az igazi fenyegetettségekről, a kiszűrt spamek tömegéről, az elhárított célzott támadásokról és az első lépésekről a kibervédelmi alapképesség megteremtése felé. Folytathatnám a nemzetközi szerepvállalásunk részletezésével – CWIX, Combined Endeavor, Cyber Coalition gyakorlatok, csak, hogy párat említsek; de maguk a mindennapi üzemeltetési feladatok, mint szerverek, hálózat, levelezés, internet biztosítása, vagy, amiket remélhetőleg észre lehet venni, fejlesztések: hálózatbővítés, KGIR-STN levelezési átjárhatóság biztosítása, egyéb szolgáltatásbővítések, mind a feladataink közé taroznak.

Úgy gondolom, hogy a felsorolt feladatok alapján már mindenki kialakult egy kép a Magyar Honvédség informatikusai által kezelt feladatrendszer komplexitásáról és fontosságáról.

Nem meglepetés tehát, hogy a jövőben is tovább kell folytatni a megkezdett munkát, továbbra is sikeresen kell végrehajtanunk az előttünk álló ismert és az új feladatokat egyaránt. Úgy gondolom, hogy erre minden reális esély megvan. A kollégák szaktudása, melyet folyamatosan igyekeznek átadni az újonnan érkezett, fiatal állomány számára (mert szerencsére nem csak elvándorlás, hanem beáramlás is van ezen a területen), valamint a szaktudással párosuló kitartás révén az informatikus szakállomány tovább halad azon az úton, amelyet Neumann János jelölt ki számunkra.

És amint azt már említettem, és most ismétlem önmagam: bár természetes, de mégis fontos kihangsúlyozni, hogy ehhez eddig is az Önök szaktudása és áldozatos munkája volt a kulcs, és az marad a jövőben is.

Ezen gondolatokkal zárva beszédemet, minden kollégámnak további kitartást, elhivatottságot és szakmai sikereket, a magánéletben pedig sok örömet és boldogságot kívánok!

Ágota András mérnök őrnagy

(közzétéve a szerző engedélyével)